

заводов ВЭК, Гельферих-Саде. Впервые забастовали железнодорожники. Рабочие требовали повышения зарплат из-за неудержимого роста цен, в том числе – на товары первой необходимости. Так, цены на муку в 1916 г. возросли в среднем в 2,5 раза по сравнению с 1911 г.. В рабочее движение влилось и студенческое течение, привнесшее в требования митингующих и политические лозунги. 26 февраля, в годовщину смерти Т.Г. Шевченко, на улицы вышли студенты университета. Проводы в армию студентов ХТИ 25 марта вылились в массовую демонстрацию, произошли столкновения с полицией.

Атмосфера в общественности все более накалялась. 3 марта 1917 г. тысячи истощенных войной, жаждущих мира и приветствующих свержение самодержавия харьковчан приняли участие в общегородской манифестации, ознаменовавшей новую страницу в истории Харькова.

Таким образом, с началом Первой мировой войны Харьков окунулся в череду экономических трудностей и социальных противоречий. В то время, как тысячи харьковчан были отправлены на фронт, сотни тысяч горожан страдали от нехватки пищи и инфляции, не зная, что вскоре им придется столкнуться с такой войной, фронт которой будет проходить по улицам их города.

Кучеренко І.І., Британ В.Т.
НМетАУ

ВІЙНИ ЛЕГШЕ ЗАПОБІГТИ, АНІЖ ЇЇ ЗУПИНИТИ (ДО 70-РІЧЧЯ ЗАВЕРШЕННЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ)

У 2015 році всі прогресивні люди Землі будуть відзначати 70-річчя завершення Другої світової війни (1939-1945 рр.). Відомо, що війна розпочалася 1 вересня 1939 року нападом фашистської Німеччини на Польщу й тривала протягом 6 років. За цей час у її горнило було втягнуто 61 державу з понад 80% населення земної кулі; в бойових діях брало участь 110 млн. осіб; молох війни забрав життя 60 млн. людей; 90 млн. людей отримали поранення; 28 млн. стали інвалідами. Як же сталося, що людство допустило таку трагедію? Хто винен у розв'язанні війни?

Цій складній проблемі присвячено багато праць істориків західних країн, а також радянських та пострадянських істориків, до того ж не завжди ці праці об'єктивні й неупереджені. Зокрема, західна історіографія в розв'язанні війни звинувачує Адольфа Гітлера і Йосипа Сталіна, німецький фашизм і радянський експансіонізм. Як аргумент наводять факт укладання між Німеччиною та Радянським Союзом «Пакту про ненапад» 23 серпня 1939 року з секретним протоколом, а також «Договору про дружбу і кордони» 28 вересня 1939 року.

Опоненти цих поглядів стверджують, що головним винуватцем війни була фашистська Німеччина, яка проголосила весь світ сферою своїх інтересів, задовго до 1939 року підтримала італійську агресію в Абіссинії (Ефіопії), фашистський режим генерала Франко в Іспанії, здійснила аншлюс Австрії. Вони звинувачують головні західні держави в політиці потурання агресору, політичній підтримці Німеччини, апогеєм якої став Мюнхенський договір 1938

року Англії, Франції, Німеччини та Італії. Саме Мюнхенська угода зробила Другу світову війну практично неминуchoю.

Переконливий матеріал на підтвердження зазначеної тези, подає провідний експерт британської військової розвідки Лен Дейтон у книзі «Вторая мировая: ошибки, промахи, потери». Спираючись на архівні джерела, свідoctва очевидців, він змальовує перед читачем масштабне полотно подій, які відбувалися напередодні та під час Другої світової війни. Він показує, як прорахунки і некомпетентність, небажання вчитися на власних помилках політичної та військової еліти основних світових держав призвели до розв'язування найбільшої битви в людській історії.

Лен Дейтон наводить один із скандальних моментів при підписанні документів у Мюнхені: «Коли Гітлер з Чемберленом зібралися підписати заяву, яка засвідчувала, що народи Великобританії та Німеччини більше ніколи не будуть воювати один з одним, з'ясувалося, що чорнильниця порожня. Більш обережна людина напевне засумнівалася б у щирості німецьких намірів, якщо ніхто навіть не потурбувався наповнити чорнильницю ... ».

Події Другої світової війни розвивалися доволі швидко. Німеччина захоплювала все більше й більше територій. Але після нападу Гітлера на СРСР, завдяки героїчному супротиву радянського народу, спільним воєнним діям проти агресора країн антигітлерівської коаліції, фашистські війська зазнали поразку на всіх фронтах Другої світової війни.

Зробивши висновок зі сказаного, можна виділити три основні причини й передумови війни: 1. Прихід до влади нацистської партії і економічне зміцнення Німеччини. 2. Мюнхенська зрада – політика потурання західних держав Німеччині. 3. Непослідовна політика радянського керівництва щодо агресивних дій фашистської Німеччини. Але головний висновок полягає в тому, що людство повинно вчасно запобігати агресивним діям з боку будь-якої держави. Тому, що війну легше запобігти, аніж зупинити.

Легоцька Ю.І.
НТУ «ХПІ»

УКРАЇНСЬКА ГРИВНЯ: ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ

Наявність власної грошової одиниці є однією з ознак державності. Для України національна грошова одиниця – гривня. Таким чином, її історія є досить актуальним питанням.

В XI ст. розмаїття монетного обігу Русі акумулювалося в єдиному розрахунковому понятті – гривна. Назва «гривна», мабуть, походить від прикраси – гривни, яку виготовляли з бронзи, срібла, рідше – із золота у формі обруча. Зазвичай його носили на шиї (на «загровку») як чоловіки, так і жінки. Гривна вважалася предметом розкоші і дозволити її собі могли тільки заможні люди.

З часом слово «гривна» набуло й іншого сенсу, що відповідав певній вазі – вмісту цінного металу (срібла). Так з'явилися «гривна срібна» (вагова) та